

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษา เรื่องวาทกรรมทางการเมืองและผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง : ศึกษากรณี
 เขตเลือกตั้งภายในเจรัญและเขตเลือกตั้งสวนหลวง เป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร และการศึกษาภาค
 สนาม (documentary and field research) เนื่องจากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษา
 วิจัยครั้งแรกที่ศึกษาเกี่ยวกับวาทกรรมทางการเมือง discourse เป็นคำศัพท์ใหม่ที่ไม่ค่อยจะพบ
 เห็นกันบ่อยนัก อันดับแรกคือผู้วิจัยต้องศึกษาเอกสารจำนวนมากมายเพื่อหาวาทกรรมทางการเมือง
 ของตะวันตก และวาทกรรมทางการเมืองไทย เป็นหลักการเบื้องต้นในการศึกษาวาทกรรมทาง
 การเมืองของตะวันตก ได้แก่ วาทกรรมทางการเมืองของ มิเชล ฟูกูต์ (Michel Foucault)
 วาทกรรมทางการเมืองไทย ศึกษาปรัชญาทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อระบบการเมืองไทย ความ
 เชื่อในหลักการลัทธิพรหมณ์และพุทธปรัชญาที่เป็นหลักธรรมการปกครองของผู้ปกครองส่งผลกระทบต่อ
 ต่อวาทกรรมที่มีในระบบสังคมไทยจากนั้นได้ศึกษาวาทกรรมของวรรณคดีไทยที่เป็นต้นตอของค่านิยม
 ขนบธรรมเนียมประเพณีในการดำรงชีวิตที่เกี่ยวกับวาทกรรมทางการเมืองได้ศึกษางานวรรณกรรม
 ของจินตกวีเอกของชาวไทยคือ สุนทรภู่ งานวรรณกรรมของสุนทรภู่มีวาทกรรมทางการเมืองอยู่
 หลายเรื่อง เรื่องที่ดังที่สุดที่ประชาชนนิยมอ่านข้ามยุคจากอดีตถึงปัจจุบันคือ พระอภัยมณี นิราศ
 เมืองแก่ง นิราศภูเขาทอง นิราศวัดแก้วฟ้า นิราศพระบาท จากนั้นศึกษางานวรรณกรรมของ
 ศรีชนนุชย์ งานของศรีชนนุชย์มีการสะท้อนให้เห็นถึงวาทกรรมการสื่อสารทางการเมือง บุคคลที่
 มีปัญญาย่อมสามารถที่จะใช้หลักการเหตุผลเอาชนะผู้มีอำนาจได้ในบางครั้ง ซึ่งเป็นการเสนอเรื่อง
 ราวเกี่ยวกับวาทกรรมทางการเมืองอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้นำทางการเมืองไทยบางคน ซึ่งมีปัญญาและ
 มีอัจฉริยภาพทางการพูดก็สามารถนำเสนอวาทกรรมของตนเองให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองได้ ผู้
 ที่สามารถสื่อสารคำพูดได้ชัดเจน เข้าใจแจ่มแจ้งย่อมเป็นข้อได้เปรียบทางการเมืองประการหนึ่ง
 จะมีประโยชน์ตั้งแต่เบื้องต้นคือ การแนะนำตัวการปราศรัยหาเสียงต่อสาธารณชนจะเห็นได้ชัดใน
 ผู้นำพรรคการเมืองบางท่าน ตัวอย่างเช่น นายชวน หลีกภัย พรรคประชาธิปัตย์ ผู้มีวาทะทางการเมือง

เมืองเจียบแหลม สามารถนำพรรคพระชาธิบดีเข้าสู่การเป็นแกนนำการจัดตั้งรัฐบาลและสามารถขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 21¹ ของประเทศไทยได้สำเร็จ สมาชิกผู้แทนราษฎรบางท่านสามารถได้รับการเลือกตั้งติดต่อกันหลายสมัย เพราะมีวาทกรรมทางการเมืองที่เด่น เช่น นายสมัคร สุนทรเวช นายเฉลิม อยู่บำรุง สามารถสื่อวาทกรรมทางการเมืองทำให้เขาได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรติดต่อกันมายาวนานหลายสมัย การศึกษาเอกสารใช้เวลาอ่านวรรณกรรมไทยเพื่อสืบหาวาทกรรมทางการเมืองของข้าพเจ้าใช้เวลายาวนานถึง 12 เดือน เมื่อได้หลักการเกี่ยวกับเรื่องวาทกรรมทางการเมืองแล้ว ได้พยายามที่จะประยุกต์หลักการให้เข้ากับแบบสอบถามแล้วนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย Simple random sampling เป็นการสุ่มตัวอย่างประชากรที่เปิดโอกาสให้ประชากรทุกหน่วยมีสิทธิได้รับการเลือกเท่าๆกัน โดยมีบัญชีรายชื่อของประชากรทุกหน่วย ทำการจับฉลากหรือใช้ตารางเลขสุ่ม Random number table จนได้กลุ่มตัวอย่างตามที่ต้องการ² โดยได้ประชากรในเขตสวนหลวง 316 คน ประชากรในเขตภาษีเจริญ 334 คน มีรายละเอียดดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹นายชวน หลีกภัย ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรของจังหวัดตรัง ตั้งแต่ พ.ศ. 2512 - 2535 รวม 9 สมัย ดูรายละเอียด บราน สุวรรณมงคล ประวัติศาสตร์รัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย และนโยบายรัฐบาล. (กรุงเทพมหานคร : พรประทานการพิมพ์ 2535), หน้า 7.

²บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น. (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์นการพิมพ์, 2535), หน้า 35-36

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	301	46.3
ชาย	349	53.7
อายุ		
20 - 30	221	34.0
31 - 40	158	24.3
41 - 50	259	39.8
51 - 60	12	1.8
60 ปีขึ้นไป	-	
อาชีพ		
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	253	38.9
รับจ้าง	335	51.5
เกษตรกร	15	2.3
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	47	7.2
ที่อยู่อาศัยและ เขตเลือกตั้งที่ท่านมีสิทธิไปใช้เสียง		
เขตสวนหลวง	316	48.6
เขตภาษีเจริญ	334	51.4
รวม	650	100.00

การสร้างแบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถามนั้น ได้อิงมาจากหลักวาทกรรมทางการเมืองไทยเป็นหลักผสมกับทฤษฎีของนักคิดตะวันตกในเรื่องที่เกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แนวความคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมืองเมื่อออกแบบสอบถามแล้ว นำไปปรึกษาให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยตรวจแก้ไขปรับแนวความคิดวาทกรรมทางการเมืองไทยให้ตรงกับบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรการออกแบบสอบถามนั้นเป็นการทดสอบความคิดเห็นของประชาชนผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตภาคีเจริญ และเขตสวนหลวง ที่มีต่อการใช้ดุลพินิจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 5 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาท-หน้าที่พื้นฐานของผู้แทนราษฎร
 - ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับวาทกรรมของผู้แทนราษฎร
 - ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะ เฉพาะของผู้แทนราษฎรที่ท่านคาดหวัง
 - ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับหลัก เกณฑ์และ เหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจ เลือกผู้แทนราษฎร
- ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ อายุ อาชีพ ที่อยู่อาศัยและเขตเลือกตั้งที่ท่านมีสิทธิ์ไปใช้เสียง การเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมที่ท่านได้ไปใช้สิทธิ์หรือไม่ ผู้สมัครที่ท่านลงคะแนนให้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือไม่ การเลือกตั้งคราวต่อไปท่านจะไปใช้สิทธิ์หรือไม่

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทพื้นฐานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรมีบทบาทด้านใดบ้าง เช่น การเน้นหน้าที่ การเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของคนทั้งประเทศ ด้านนิติบัญญัติเน้นหลักการควบคุมตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล การให้ความสำคัญกับนโยบายของรัฐบาล การแก้ปัญหาของประชาชน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับวาทกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

วาทกรรมการเข้าสู่ตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วาทกรรมในการดำเนินงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน และวาทกรรมการรายงานผลงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับภาพรวมของคุณสมบัติและลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังคมพึงประสงค์

ภาพลักษณ์ทั่วไปของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่เป็นจริงตามที่สื่อมวลชนนำเสนอ ภาพลักษณ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สื่อมวลชนสะท้อนออกมาส่วนใหญ่เป็นภาพด้านบวกหรือลบ การปรับบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามที่สื่อมวลชนเรียกร้องแล้วจะได้รับการยอมรับและสามารถเป็นที่พึงของประชาชนได้มากขึ้น ปัญหาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ท่านคิดว่าสังคมต่อต้านไม่ยอมรับการประ เหมินคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และ เหตุผลที่ท่านใช้ในการตัดสินใจ เลือกผู้แทนราษฎร

ในการตัดสินใจ เลือกผู้แทนราษฎร หลักเกณฑ์ตามคุณลักษณะพื้นฐาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ฐานะทางเศรษฐกิจ ผลงานในอดีต ความสามารถในการอภิปรายในสภา การสนทนาปราศรัยและ สัมผัสประชาชนอย่างใกล้ชิดเป็นประจำ หลักเกณฑ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังคมพึงประสงค์ คือ ภาพลักษณ์ทั่วไปของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่เป็นจริงตามที่สื่อมวลชนเสนอ ภาพลักษณ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สื่อมวลชนสะท้อนออกมาส่วนใหญ่เป็นภาพด้านบวกหรือลบ การเชื่อถือ ข้อมูลการสะท้อนภาพลักษณ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่สื่อมวลชนเสนอหรือไม่ สังคมส่วนรวม ต้องการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปรับบทบาทตามที่สื่อมวลชนเรียกร้องหรือไม่ การปรับบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่สื่อมวลชนเรียกร้องแล้วจะได้รับการยอมรับและสามารถเป็นที่พึงของประชาชนได้มากขึ้น

การใช้สถิติในงานวิจัย

เนื่องจาก การวิจัยครั้งนี้มีแบบสอบถามหลายประเภท ทั้งแบบการบรรยายความถี่ของ ข้อมูลใช้การวัดแบบ interval ratio และ การประเมินค่า และแบบลิเคิร์ตสแกน เพื่อทดสอบ ความแตกต่างระหว่างประชากรเมื่อตัวแปรที่ใช้วัดในระดับ nominal scale และตัวแปรตามวัด ในระดับ interval/ratio scale คือการทดสอบค่าความแตกต่าง t-test³ เมื่อได้แบบ สอบถามทั้งหมดแล้ว ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และแจกแจงข้อมูลโดยการทำ ใ้ถี่ข้อมูล และลงใ้ถี่ แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป spss. (statistical package for the social sciences) สำหรับการวิเคราะห์ ข้อมูลได้แก่ การหาค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) และค่า ความแตกต่าง t-test

การทดสอบสมมุติฐานในการวิจัย กำหนดให้มีการทดสอบระดับความมีนัยสำคัญ level of significance การที่จะคงไว้ retain หรือปฏิเสธ reject สมมุติฐานศูนย์ที่ตั้งขึ้นจะขึ้น อยู่กับระดับความมีนัยสำคัญที่ตั้งไว้ในการทดสอบซึ่งระดับความมีนัยสำคัญก็คือค่าของความน่าจะเป็น (probability) ที่เรที่ตั้งขึ้นเพื่อนำไปเปรียบเทียบกับความน่าจะเป็นที่ผลที่ได้รับตามข้อมูลจาก การทดสอบ ถ้าสมมุติฐานเป็นจริงความน่าจะเป็นในกรณีหลังนี้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับระดับความ มีนัยสำคัญที่ตั้งไว้ เราก็จะถือว่าถ้าสมมุติฐานศูนย์เป็นจริงแล้วโอกาสที่เราจะได้ผลตามที่วิเคราะห์ ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาจะมีความเป็นไปได้น้อยกว่า และเราก็จะปฏิเสธสมมุติฐานศูนย์ที่ตั้งไว้ แต่ถ้าโอกาสที่จะ เกิดขึ้นมีมากกว่าระดับความมีนัยสำคัญที่ได้ตั้งไว้ในการทดสอบก็จะยอมรับ หรือคง สมมุติฐานศูนย์ไว้ accept or retain the null hypothesis ด้วยวิธีการตามที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า ผลที่ได้จากการทดลองเดียวกัน เราอาจจะคงสมมุติฐานศูนย์ ไว้ในระดับความสำคัญ

³ศิริชัย กาญจนวาสี (คณะ). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย

ที่ใช้ในการทดสอบระดับหนึ่งแต่อาจจะปฏิเสธสมมติฐานศูนย์ในระดับความมีนัยสำคัญอีกระดับหนึ่งได้ เพราะฉะนั้น ระดับความมีนัยสำคัญจึงเป็นสิ่งที่ควรจะต้องระบุไว้ด้วยเสมอในการทดสอบความมีนัยสำคัญ ระดับความมีนัยสำคัญที่ใช้กันอยู่เป็นส่วนใหญ่คือ ระดับ .05.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย